

SPOLEČNÁ AKCE RADY 2008/314/SZBP

ze dne 14. dubna 2008

o podpoře činností MAAE v oblasti jaderného zabezpečení a kontroly a v rámci provádění strategie EU proti šíření zbraní hromadného ničení

RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o Evropské unii, a zejména na článek 14 této smlouvy,

vzhledem k těmto důvodům:

- (1) Evropská rada přijala dne 12. prosince 2003 strategii EU proti šíření zbraní hromadného ničení, jejíž kapitola III obsahuje výčet opatření k boji proti tomuto šíření, jež je třeba přijmout v Evropské unii i ve třetích zemích.
- (2) Evropská unie aktivně provádí tuto strategii a uvádí v účinek opatření uvedená v její kapitole III, zejména uvolňováním finančních zdrojů na podporu konkrétních projektů řízených mnohostrannými institucemi, jako je Mezinárodní agentura pro atomovou energii (MAAE).
- (3) Dne 17. listopadu 2003 přijala Rada společný postoj 2003/805/SZBP o dosažení univerzality a posílení mnohostranných dohod v oblasti nešíření zbraní hromadného ničení a jejich nosičů⁽¹⁾. Uvedený společný postoj mimo jiné vyzývá k podpoře uzavírání dohod o komplexních zárukách a dodatkových protokolů MAAE a zavazuje Evropskou unii k činnosti směřující k tomu, aby se dodatkové protokoly a dohody o komplexních zárukách staly normou pro ověřovací systém MAAE.
- (4) Dne 17. května 2004 přijala Rada společnou akci 2004/495/SZBP o podpoře činností MAAE podle jejího Programu jaderného zabezpečení a v rámci provádění strategie EU proti šíření zbraní hromadného ničení⁽²⁾.
- (5) Dne 18. července 2005 přijala Rada společnou akci 2005/574/SZBP o podpoře činností MAAE v oblasti jaderného zabezpečení a kontroly a v rámci provádění strategie EU proti šíření zbraní hromadného ničení⁽³⁾.
- (6) Dne 12. června 2006 přijala Rada společnou akci 2006/418/SZBP o podpoře činností MAAE v oblasti jaderného zabezpečení a kontroly a v rámci provádění strategie EU proti šíření zbraní hromadného ničení⁽⁴⁾.
- (7) Dne 22. prosince 2003 přijala Rada směrnici 2003/122/Euratom o kontrole vysokoaktivních uzavřených zdrojů záření a opuštěných zdrojů⁽⁵⁾. Pokud jde o Evropskou unii, posílení kontroly vysoce radioaktivních zdrojů záření ve všech třetích zemích zůstává v souladu s prohlášením skupiny G8 a akčním plánem o zajištění radioaktivních zdrojů významným cílem, který má být sledován.
- (8) V červenci roku 2005 dosáhly signatářské státy a Evropské společenství pro atomovou energii shody o změně Úmluvy o fyzické ochraně jaderných materiálů, které rozšíří její působnost na jaderné materiály a zařízení používané pro mírové vnitrostátní účely a skladování, jakož i pro dopravu, a které založí povinnost signatářských států zavést trestnost protiprávního jednání.
- (9) V září roku 2005 byla otevřena k podpisu Mezinárodní úmluva o potlačování činů jaderného terorismu (Úmluva o jaderném terorismu). Jakmile vstoupí v platnost, budou signatářské státy povinny přijmout právní předpisy, které tyto činy učiní trestnými.
- (10) MAAE sleduje stejné cíle jako ty, jež jsou stanoveny v 3. až 9. bodě odůvodnění. Činí tak prováděním svého plánu pro jaderné zabezpečení, který je financován z dobrovolných příspěvků do Fondu jaderného zabezpečení MAAE,

PŘIJALA TUTO SPOLEČNOU AKCI:

Článek 1

1. Pro účely okamžitého a praktického provedení některých prvků strategie EU proti šíření zbraní hromadného ničení podporuje Evropská unie činnosti MAAE v oblasti jaderného zabezpečení a kontroly, aby prosazovala tyto cíle:

- a) pracovat k dosažení univerzality mezinárodních aktů o nešíření jaderných zbraní a jaderném zabezpečení, včetně dohod o komplexních zárukách a dodatkového protokolu;

⁽¹⁾ Úř. věst. L 302, 20.11.2003, s. 34.

⁽²⁾ Úř. věst. L 182, 19.5.2004, s. 46.

⁽³⁾ Úř. věst. L 193, 23.7.2005, s. 44.

⁽⁴⁾ Úř. věst. L 165, 17.6.2006, s. 20.

⁽⁵⁾ Úř. věst. L 346, 31.12.2003, s. 57.

b) zlepšit ochranu materiálů a zařízení, u nichž hrozí šíření, a související technologie a poskytovat legislativní a regulační pomoc v oblasti jaderného zabezpečení a záruk;

c) zesílit odhalování a potírání nedovoleného obchodování s jadernými a jinými radioaktivními materiály.

2. Opatřeními strategie EU odpovídají projekty MAAE, které mají za cíl

a) posílit vnitrostátní legislativní a regulační infrastruktury pro provádění příslušných mezinárodních aktů v oblasti jaderného zabezpečení a kontroly, včetně dohod o komplexních zárukách a dodatkového protokolu;

b) pomáhat státům při zesilování zabezpečení a kontroly jaderných a jiných radioaktivních materiálů;

c) posílit schopnost států odhalovat a potírat nedovolené obchodování s jadernými a jinými radioaktivními materiály.

Tyto projekty jsou prováděny po úvodním vyhodnocení odborným týmem v zemích, které potřebují v těchto oblastech pomoc.

Podrobný popis uvedených projektů je uveden v příloze.

Článek 2

1. Za provádění společné akce odpovídá předsednictví, jemuž je nápomocen generální tajemník Rady, vysoký představitel pro společnou zahraniční a bezpečnostní politiku. Komise je plně zapojena.

2. Projekty uvedené v čl. 1 odst. 2 provádí MAAE. Tento úkol provádí pod dohledem generálního tajemníka, vysokého představitele, jenž je nápomocen předsednictví. Za tímto účelem uzavře generální tajemník, vysoký představitel s MAAE nezbytná ujednání.

3. Předsednictví, generální tajemník, vysoký představitel a Komise se o projektech navzájem pravidelně informují, v souladu se svými pravomocemi.

Článek 3

1. Finanční referenční částka pro provádění projektů uvedených v čl. 1 odst. 2 se stanoví na 7 703 000 EUR.

2. Výdaje financované částkou uvedenou v odstavci 1 se spravují v souladu s rozpočtovými postupy a pravidly Evropského společenství použitelnými pro souhrnný rozpočet Evropských společenství.

3. Na řádnou správu výdajů uvedených v odstavci 2, jež budou mít formu grantu, dohlíží Komise. Za tímto účelem uzavře s MAAE finanční dohodu. Tato finanční dohoda stanoví, že MAAE zajistí viditelnost příspěvku Evropské unie úměrnou jeho výši.

4. Komise bude usilovat o uzavření finanční dohody uvedené v odstavci 3 co nejdříve po vstupu této společné akce v platnost. Informuje Radu o veškerých obtížích v tomto procesu a o dni uzavření uvedené finanční dohody.

Článek 4

Předsednictví, jemuž je nápomocen generální tajemník, vysoký představitel, předloží Radě zprávu o provádění této společné akce na základě pravidelných zpráv připravovaných MAAE. Tyto zprávy tvoří základ hodnocení provedení Radou. Komise je plně zapojena. Komise poskytuje informace o finančních stránkách provádění této společné akce.

Článek 5

Tato společná akce vstupuje v platnost dnem přijetí.

Její použitelnost končí patnáct měsíců po dni uzavření finanční dohody mezi Komisí a MAAE nebo 14. dubna 2009, nebude-li před uvedeným dnem uzavřena žádná finanční dohoda.

Článek 6

Tato společná akce bude zveřejněna v *Úředním věstníku Evropské unie*.

V Lucemburku dne 14. dubna 2008.

Za Radu
předseda
I. JARC

PŘÍLOHA

Podpora EU činností MAAE v oblasti jaderného zabezpečení a kontroly a v rámci provádění strategie EU proti šíření zbraní hromadného ničení

1. Popis

Nezdá se, že by se množství teroristických incidentů v členských státech EU za poslední roky snižovalo. Mezinárodní společenství na různých fórech uznalo, že riziko úspěšných činů jaderného terorismu využívajícího jaderného či jiného radioaktivního materiálu je stále vysoké. Kromě toho současné zprávy o nezákonném obchodování, jež rovněž zahrnují citlivý jaderný materiál, potvrdily existenci trvalého rizika, že by teroristé mohli takovéto materiály získat.

Mezinárodní společenství na tyto hrozby důrazně zareagovalo a přijalo několik iniciativ s cílem zamezit tomu, aby jaderné nebo jiné radioaktivní materiály padly do rukou zločinců a teroristů. Situaci v Asii se dostalo zvláštní pozornosti na semináři o posilování jaderného zabezpečení v asijských zemích konaném v listopadu roku 2006 v Tokiu, kde byla MAAE vyzvána k posílení spolupráce se státy v daném regionu, aby byly zajištěny přijatelné úrovně zabezpečení veškerého jaderného a radioaktivního materiálu v jurisdikčních jednotlivých státech a v souladu s účinnými vnitrostátními systémy a postupy. Mezinárodní úsilí bylo dále posíleno zahájením celosvětové iniciativy pro boj proti jadernému terorismu, k němuž došlo v červenci roku 2006.

Ověřování ze strany MAAE zůstává nepostradatelným nástrojem pro budování důvěry mezi státy, pokud jde o akce zaměřené proti šíření jaderných materiálů a na podporu jejich mírového užití.

Nedávný vývoj mezinárodní situace vyústil v novou a posílenou sadu mezinárodních právních nástrojů, které jsou významné pro jaderné zabezpečení a kontrolu: v červenci roku 2005 signatářské státy přijaly změnu Úmluvy o fyzické ochraně jaderných materiálů, v září roku 2005 byla otevřena k podpisu Mezinárodní úmluva o potlačování činů jaderného terorismu a v dubnu roku 2004 přijala Rada bezpečnosti OSN rezoluci č. 1540 (2004) o zbrání hromadného ničení a nestátních subjektech. Rezoluce Rady bezpečnosti OSN č. 1373 (2001) vyzývá všechny státy, aby co nejdříve přistoupily k příslušným mezinárodním smlouvám a protokolům týkajícím se terorismu.

K dnešnímu dni přijalo více než 80 států politický závazek provádět Kodex chování pro bezpečnost a zabezpečení radioaktivních zdrojů⁽¹⁾. Generální konference a rada guvernérů MAAE dále v roce 2005 přijaly několik usnesení a rozhodnutí v zájmu posílení systému záruk MAAE⁽²⁾.

Provedení těchto mezinárodních aktů státy by mohlo být významně usnadněno alespoň částečně pomocí poskytnutou prostřednictvím plánu pro jaderné zabezpečení MAAE na období 2006 až 2009, který rada guvernérů MAAE schválila v září roku 2005⁽³⁾. Jedná se o pokračování plánu činností na ochranu proti jadernému terorismu na období 2003 až 2005⁽⁴⁾. Plán jaderného zabezpečení zahrnuje tři oblasti činnosti: 1) posouzení potřeb, analýza a koordinace, 2) předcházení a 3) odhalování a potírání. Zahrnuje též část „Činnosti na podporu jaderného zabezpečení“, obsahující činnosti původně vybrané pro jejich cíle v oblasti bezpečnosti a záruk, ale též uznávané pro své důležité příspěvky k jadernému zabezpečení.

Mezinárodní záruky, jak je provádí MAAE, představují zásadní způsob kontroly dodržování konkrétních závazků a povinností států v oblasti nešíření jaderných zbraní. Je nanejvýš důležité, aby byly přijaty požadované vnitrostátní právní předpisy týkající se provádění dohody o komplexních zárukách s MAAE, a případně i dodatkového protokolu⁽⁵⁾. Provedení vyžaduje, aby každý signatářský stát těchto dohod udržoval účinný státní systém evidence a kontroly jaderných materiálů. V září roku 2005 požádala rada guvernérů MAAE sekretariát MAAE, aby pomohl státům, k jejichž dohodám o komplexních zárukách jsou připojeny protokoly, včetně zemí, které nejsou členy agentury, s pomocí dostupných zdrojů tyto systémy zřídit a udržovat.

(1) GOV/2003/49-GC(47)/9. Těž dokument: „Opatření k posílení mezinárodní spolupráce v oblasti jaderné bezpečnosti, ochrany před zářeními, bezpečnosti při přepravě a nakládání s odpadem: podpora účinné a trvale udržitelné regulační infrastruktury jednotlivých států pro kontrolu zdrojů záření“ (GOV/2004/52-GC(48)/15) obsahuje části, které se vztahují ke spolupráci mezi MAAE a EU v rámci strategie EU proti šíření zbraní hromadného ničení. Tyto činnosti se též odrážejí v „činnostech na podporu jaderné bezpečnosti“ obsažených v plánu jaderné bezpečnosti na období let 2006–2009 vypracovaném MAAE.

(2) V září roku 2005 rozhodla rada guvernérů Mezinárodní agentury pro atomovou energii (MAAE), že v zájmu posílení systému bezpečnostních záruk by měl takzvaný „protokol o malém množství“ k dohodám o zárukách v rámci smlouvy o nešíření jaderných zbraní (NPT) zůstat součástí systému bezpečnostních záruk, s výhradou změn standardního znění a změny kritérií „protokolu o malém množství“; generální konference MAAE konaná v roce 2005 přijala usnesení, ve kterém mimo jiné uvedla, že v případě státu, se kterým byla uzavřena komplexní dohoda o zárukách, doplněná platným dodatkovým protokolem, tato opatření představují zvýšenou normu kontroly pro tento stát.

(3) GOV/2005/50-GC(49)/17.

(4) GOV/2002/10.

(5) Viz akční plán agentury na podporu uzavírání dohod o zárukách a dodatečných protokolů, vydaný MAAE.

Plán jaderného zabezpečení na období 2006 až 2009 sleduje podobné cíle jako některé prvky strategie EU proti šíření zbraní hromadného ničení. To představuje komplexní přístup k jadernému zabezpečení, včetně regulačních kontrol, evidence a ochrany jaderných a jiných radioaktivních materiálů během užívání, skladování a přepravy „od vzniku do zániku“, a to z krátkodobého i z dlouhodobého hlediska. Pro případ selhání ochrany je však třeba stanovit záložní opatření na odhalování krádeží materiálů nebo pokusů o jejich pašování přes mezinárodní hranice a na potírání nepřátelského jednání týkajícího se jaderných nebo jiných radioaktivních materiálů, pokud k němu dojde.

MAAE brzy dokončí provádění společné akce Rady 2004/495/SZBP a v současnosti provádí společnou akci Rady 2005/574/SZBP a společnou akci Rady 2006/418/SZBP, které se všechny týkají podpory činností MAAE v oblasti jaderného zabezpečení a kontroly a v rámci provádění strategie EU proti šíření zbraní hromadného ničení. Spolu s přidruženými příspěvky EU zahájila MAAE významné činnosti na podporu snah přijímajících zemí na Kavkaze, ve střední Asii, v jihovýchodní Evropě a na Balkáně, jakož i ve středomořském regionu Blízkého východu a v Africe, směřující k posílení jaderného zabezpečení a provádění mezinárodních záruk v těchto zemích.

Poptávka po podpoře tohoto úsilí je i nadále velmi vysoká ve všech členských státech MAAE i ve státech, které nejsou členy MAAE. Země způsobilé získat podporu jsou:

v jihovýchodní Evropě: Turecko, Albánie, Bosna a Hercegovina, Chorvatsko, Srbsko, Černá Hora, Moldavská republika a Bývalá jugoslávská republika Makedonie;

v oblasti střední Asie: Kazachstán, Kyrgyzstán, Tádžikistán, Turkmenistán a Uzbekistán;

v kavkazském regionu: Arménie, Ázerbájdžán a Gruzie;

ve středomořském regionu Blízkého východu: Izrael, Jordánsko, Libanon a Sýrská arabská republika;

v Africe⁽¹⁾: Alžírsko, Angola, Benin, Botswana, Burkina Faso, Burundi, Čad, Demokratická republika Kongo, Džibutsko, Egypt, Eritrea, Etiopie, Gabon, Gambie, Ghana, Guinea, Guinea-Bissau, Jihoafrická republika, Kamerun, Kapverdy, Keňa, Komory, Konžská republika, Lesotho, Libérie, Libye, Madagaskar, Malawi, Mali, Maroko, Mosambik, Mauricius, Mauritánie, Namibie, Niger, Nigérie, Pobřeží slonoviny, Rovnicková Guinea, Rwanda, Senegal, Seychely, Sierra Leone, Somálsko, Středoafriická republika, Súdán, Svatý Tomáš a Princův ostrov, Svazijsko, Tanzanie, Togo, Tunisko, Uganda, Zambie a Zimbabwe;

v oblasti jihovýchodní Asie: Bangladéš, Brunej, Filipíny, Indonésie, Kambodža, Laos, Malajsie, Myanmar, Singapur, Thajsko, Vietnam.

Činnost bude pokračovat v jihovýchodní Evropě, střední Asii, na Kavkaze, ve středomořském regionu Blízkého východu a v Africe na základě stávajících společných akcí, přičemž se budou aktualizovat hodnocení potřeb, jež se v rámci těchto společných akcí provádějí. Konečný výběr dalších zemí v oblasti jihovýchodní Asie, jimž se dostane podpory, bude učiněn na základě výsledků etapy hodnocení potřeb, která bude zahrnovat vyhodnocení stávajících informací, jež jsou již na ústředí k dispozici, doplněných v nezbytných případech hodnotícími misemi. Podpůrné činnosti pro každý projekt se soustředí na země, které v každé jednotlivé oblasti projektu nejvíce potřebují pomoc.

Pro účely hodnocení potřeb zhodnotí skupina uznávaných odborníků současný stav systému jaderného zabezpečení již zavedeného v těchto zemích a podá doporučení na zlepšení. Na základě těchto doporučení budou stanoveny definice následných podpůrných opatření, která budou zahrnovat současný stav a potřebu zlepšení, pokud jde o předcházení, odhalování a potírání svévoleného jednání v souvislosti s jadernými a jinými radioaktivními materiály včetně těch, které jsou užívány pro nejaderné účely, a jaderných zařízení. Budou stanoveny priority pro výběr zemí pro každý projekt financovaný z rozpočtu poskytnutého Evropskou unií v rámci její podpory. Rozvoj lidských zdrojů se uskuteční v rámci zavedeného programu školení MAAE, který je z velké části založen na regionálním přístupu. Bude podporována účast odborníků z co největšího počtu způsobilých zemí, s výhradou dostupnosti finančních zdrojů.

Projekty budou následně provedeny ve vybraných zemích ve třech oblastech:

1. Legislativní a regulační pomoc

Právní základ jaderného zabezpečení zahrnuje z velké části mezinárodní akty a uznávané zásady (smlouvy, úmluvy, dohody, předpisy, normy, standardy MAAE, pravidla chování, návody k postupu a doporučení) prováděné vnitrostátními orgány za účelem kontroly jaderných materiálů a jiných radioaktivních zdrojů. Tato široká řada norem (mnoho z nich vyvinutých pod záštitou MAAE) poskytuje rámec pro bezpečné a spolehlivé užívání jaderných materiálů, jiných radioaktivních látek a zařízení s nimi spojených – pro země provádějící rozsáhlé jaderné programy i země provádějící pouze omezené jaderné činnosti.

⁽¹⁾ Počítá se s poskytnutím podpory na zdokonalení jaderného zabezpečení v rámci různých projektů až 20–25 zemím Afriky. Další země mohou být zapojeny do regionálních akcí odborné přípravy.

Předpokladem úspěšného režimu jaderného zabezpečení je existence řádných vnitrostátních právních předpisů a regulační kontrolní infrastruktury. Vnitrostátní prováděcí předpisy by měly zajišťovat rámec zásad a obecných ustanovení, který umožňuje pověřeným vládním subjektům vykonávat nezbytné regulativní funkce a který upravuje chování všech osob zapojených do regulovaných činností. V mnoha státech jsou tyto právní předpisy nevyhovující a regulační infrastruktura buď neexistuje, nebo je nedostatečná. Tyto mezery, v kombinaci s neúčinnými regulačními kontrolními infrastrukturami, oslabují globální bezpečnostní režim. Cílem by proto mělo být posílení nebo zřízení dostatečných vnitrostátních legislativních a regulačních rámců a účinné použití příslušných opatření.

Radioaktivní materiály se často používají k nejaderným účelům, například ve zdravotnickém nebo průmyslovém užití. Některé z těchto zdrojů jsou vysoce radioaktivní a náleží ke kategoriím 1 až 3 definovaným v dokumentu MAAE „Kategorizace radioaktivních zdrojů“. Tyto zdroje se mohou dostat do nepovolaných rukou a mohou být použity k nepřátelským činnostem, pokud nejsou v odpovídající míře kontrolovány a chráněny. Regulační infrastruktura pro radiační bezpečnost a zabezpečení radioaktivních zdrojů musí být účinná a musí náležitě fungovat v souladu s mezinárodními normami, se zásadami Kodexu chování pro bezpečnost a zabezpečení radioaktivních zdrojů a přidruženými návody pro dovoz a vývoz, jakož i s osvědčenými postupy.

Uzavření dohod o zárukách a dodatkových protokolů s MAAE je účinným opatřením, které podporuje přísnou vnitrostátní a mezinárodní kontrolu nad jaderným materiálem a souvisejícími technologiemi. Je důležité, aby prováděcí právní předpisy jednotlivých států jasně vymezovaly jaderné činnosti, instalace, zařízení a materiál, na něž se budou tyto záruky vztahovat. Navíc musí signatářské státy, které přijaly dodatkový protokol, zajistit zlepšení svých vnitrostátních prováděcích právních předpisů, aby dotyčný stát mohl plnit dodatečné povinnosti vyplývající z dodatkového protokolu. Zejména by měly být revidovány vnitrostátní právní předpisy tohoto státu, aby rozšiřovaly povinnosti a pravomoci regulačního orgánu ustaveného za účelem provádění a uplatňování uzavřených dohod o zárukách.

Státy též přijímají závazky dodržovat mezinárodní normy týkající se jaderného zabezpečení při svém přistoupení k Úmluvě o fyzické ochraně jaderných materiálů (CPPNM), a to tím, že ratifikují dodatek k této úmluvě, a při svém přistoupení k Úmluvě o jaderném terorismu. Kromě toho rezoluce Rady bezpečnosti OSN č. 1540 (2004) též ukládá všem signatářským státům povinnost zavést vnitrostátní kontroly, včetně náležitých kontrol materiálů souvisejících s jadernými zbraněmi.

Ze závazků států zahrnutých v uvedených mezinárodních aktech v oblasti jaderného zabezpečení vznikla soustava závazků souvisejících s bezpečností jaderného materiálu a zařízení a jiných radioaktivních zdrojů. Tyto závazky zahrnují opatření na zřízení regulační infrastruktury pro radiační bezpečnost a zabezpečení radioaktivních zdrojů, evidenční a kontrolní opatření, opatření pro fyzickou ochranu, dovozní a vývozní kontroly a zavedení trestnosti protiprávního jednání.

2. Posílení bezpečnosti a kontroly jaderných a jiných radioaktivních materiálů

Materiály užívané nebo skladované v jaderných zařízeních a areálech musí být náležitým způsobem evidovány a chráněny za účelem zabránění krádeži či sabotáži. Účinný regulační systém by měl určit ty prvky, které vyžadují provádění na úrovni státu a provozovatele.

Je též nesmírně důležité, aby byly silné a nechráněné zdroje používané pro nejaderné účely během užívání nebo skladování fyzicky chráněny proti nepřátelským činům, a poté, co již nejsou zapotřebí, by měly být demontovány a uskladněny nebo uloženy jako radioaktivní odpad na bezpečném a chráněném místě.

Všechny státy, které podepsaly dohody o komplexních zárukách, jsou povinny zřídit a udržovat státní systémy evidence a kontroly veškerých jaderných materiálů podléhajících zárukám. MAAE však odhaduje, že v mnoha státech, které jsou těmito dohodami vázány, tyto systémy buď neexistují, nebo jsou nevyhovující. Tato situace je zejména rozšířená mezi přibližně 120 státy, které neprovozují žádná jaderná zařízení.

3. Posílení kapacity států odhalovat a potírat nedovolené obchodování

Nedovolené obchodování se týká neoprávněného přijímání, poskytování, užívání, přepravy nebo likvidace jaderného materiálu a jiných radioaktivních materiálů, bez ohledu na to, zda k němu došlo úmyslně či neúmyslně a zda byly či nebyly překročeny mezinárodní hranice.

Surové výbušné jaderné zařízení nebo rozptylové radioaktivní zařízení vyrobené teroristy nemůže být sestaveno, aniž by materiál nebyl získán na základě nedovoleného obchodování. Navíc citlivá zařízení a technologie na výrobu citlivých materiálů pro zhotovení surového výbušného jaderného zařízení mohou být také získány nedovoleným obchodováním. Lze vycházet z toho, že pro to, aby se materiál dostal do místa určení, je nezbytný přeshraniční pohyb materiálu nebo technologie. V boji proti nedovolenému obchodování musí tudíž státy zajistit zavedení nezbytných regulačních systémů i technických systémů (zahrnujících snadno ovladatelné nástroje) a dostupnost postupů a informací na hraničních přechodech, které by sloužily k odhalování pokusů o pašování radioaktivních materiálů (včetně štěpných radioaktivních materiálů) a nedovoleného obchodu s citlivými zařízeními a technologiemi.

Musí být rovněž dostupná účinná opatření, která by reagovala na taková jednání a na zmocnění se radioaktivních materiálů. Pracovníci donucovacích orgánů (celní orgány, policie atd.) často nejsou vycvičeni v užívání odhalovacího zařízení, a tudíž jim citlivé zařízení a technologie nemusí být známé. Pro úspěch jakýchkoli opatření k odhalování nedovoleného obchodování je proto nezbytný výcvik těchto pracovníků. Pracovníkům různých kategorií musí být nabídnuty různé výcvikové programy jak v užívání odhalovacích nástrojů, tak v porozumění údajů těmito nástroji vykazovaných, aby mohli rozhodnout o následných činnostech.

Podpora v této oblasti je velmi žádaná z důvodu zvýšeného povědomí o související hrozbě a o dostupnosti zařízení a metodiky pro zlepšení schopnosti sledování hranic.

2. Cíle

Celkový cíl: Zesílit jaderné zabezpečení ve vybraných zemích.

2.1 Fáze hodnocení: Financování mezinárodních misí pro jaderné zabezpečení

MAAE provede hodnocení, aby zjistila potřebu posílení jaderné bezpečnosti v každé ze zemí uvedených v bodě 1, v nichž toto hodnocení nebylo dokončeno. U ostatních vybraných zemí se bude aktualizovat dříve provedené hodnocení. Hodnocení se zaměří podle potřeby na fyzickou ochranu a zabezpečení jaderných a nejaderných využití, na zavedení opatření k boji proti nedovolenému obchodování a na nezbytnou legislativní a regulační infrastrukturu. Výsledky celkového hodnocení poslouží jako základ pro výběr zemí, v nichž se budou projekty provádět.

Výše uvedené projekty budou

- v každé zemi hodnotit stav fyzické ochrany jaderných a jiných radioaktivních materiálů a ochrany jaderného nebo výzkumného zařízení nebo místa, v němž jsou tyto materiály využívány nebo skladovány. Určí skupinu zařízení a míst obsahujících tyto materiály, která budou vybrána pro další modernizaci a podporu,
- v každé zemi hodnotit všechny potřeby, pokud jde o modernizaci zabezpečení radioaktivních zdrojů. Určí veškerá slabá místa a nedostatky v porovnání s mezinárodními normami a s kodexem chování, která vyžadují zlepšení regulační infrastruktury, a určí, kde je potřeba zajistit dodatečnou ochranu silných nechráněných zdrojů. Na základě hodnocení se také určí zvláštní zařízení potřebné k zajištění ochrany,
- v každé zemi vyhodnotí současný stav kapacit pro boj proti nedovolenému obchodování a určí, co je potřeba zlepšit,
- v každé zemi vyhodnotí postavení státního systému evidence a kontroly jaderných materiálů a určí, čeho je potřeba pro dosažení požadovaného zlepšení.

2.2 Provádění zvláštních opatření určených jako priority na základě fáze hodnocení

Projekt 1. Legislativní a regulační pomoc

Účel projektu:

- posílit vnitrostátní legislativní a regulační infrastruktury spojené s jadernými a jinými radioaktivními materiály při zohlednění příslušných mezinárodních aktů a uznávaných zásad v oblasti jaderného zabezpečení a stávajících synergií s vnitrostátními systémy radiační bezpečnosti,
- posílit vnitrostátní legislativní rámce pro provádění dohod o zárukách a dodatkových protokolů uzavřených mezi státy a agenturou,
- posílit vnitrostátní regulační infrastrukturu pro radiační bezpečnost a zabezpečení radioaktivních zdrojů.

Výsledky projektu:

- vypracování a přijetí komplexní, soudržné a účinné právní úpravy na vnitrostátní úrovni, což přispěje k harmonizovanému, posílenému a univerzálnějšímu systému jaderného zabezpečení,
- vypracování a přijetí vnitrostátních právních předpisů (v národních jazycích) nutných k tomu, aby státy dostály svým závazkům vyplývajícím z dohod o zárukách a z dodatkových protokolů,

- zřízení nebo modernizace vnitrostátní regulační infrastruktury pro radiační bezpečnost a zabezpečení radioaktivních zdrojů prostřednictvím poradenských služeb, vybavení a odborné přípravy v souladu s mezinárodními normami, se zásadami kodexu chování o bezpečnosti a zabezpečení radioaktivních zdrojů a s osvědčenými postupy.

Projekt 2. Posílení bezpečnosti a kontroly jaderných a jiných radioaktivních materiálů

Účel projektu:

- posílit fyzickou ochranu jaderných zařízení a jaderných a jiných radioaktivních materiálů v jaderném užití ve vybraných zemích,
- posílit kontrolu a fyzickou ochranu radioaktivních materiálů v nejaderném užití ve vybraných zemích,
- posílit státní systémy evidence a kontroly za účelem provádění dohod o zárukách a dodatečných protokolů, i v signatářských státech s „protokoly o malém množství“.

Výsledky projektu:

- zdokonalení fyzické ochrany jaderných materiálů a jiných radioaktivních materiálů ve vybraných jaderných zařízeních,
- vybavení nechráněných zdrojů v nejaderném užití ochranou nebo ve vhodných případech jejich demontáž a přeprava do bezpečného a zabezpečeného skladu ve vybraných zemích,
- zdokonalení vnitrostátní regulační infrastruktury pro fyzickou ochranu prostřednictvím odborné pomoci,
- zřízení a údržba účinného státního systému evidence a kontroly schopného provádět dohody o zárukách a dodatkové protokoly, i v signatářských státech s „protokoly o malém množství“,
- poskytnutí odborné přípravy pracovníkům v zemích způsobilých pro příjem pomoci.

Projekt 3. Posílení kapacity států odhalovat a potírat nedovolené obchodování

Účel projektu:

- posílení kapacity států odhalovat a potírat nedovolené obchodování ve vybraných zemích.

Výsledky projektu:

- zvýšení kvality shromažďovaných a hodnocených informací o nedovoleném jaderném obchodování z otevřených zdrojů a kontaktních míst států, aby se zlepšily znalosti nedovoleného jaderného obchodování a okolností, za nichž probíhá. Tyto informace též usnadní stanovení priorit různých činností, které jsou vyvíjeny v boji proti nedovolenému obchodování,
- stanovení, prostřednictvím odborné pomoci, národních rámců pro boj proti nedovolenému obchodování a pro zlepšení vnitrostátní koordinace kontroly přeshraničních pohybů radioaktivních materiálů, citlivého jaderného zařízení a technologie ve vybraných zemích,
- modernizace hraničního monitorovacího zařízení na vybraných hraničních přechodech,
- školení pracovníků donucovacích orgánů v zemích způsobilých pro příjem pomoci.

3. Doba trvání

Hodnocení bude provedeno do tří měsíců po vstupu finanční dohody mezi Komisí a MAAE v platnost. Uvedené tři projekty budou prováděny souběžně během následujících dvanácti měsíců.

Celkové předpokládané trvání provádění této společné akce je patnáct měsíců.

4. Příjemci

Příjemci jsou země, ve kterých budou provedena hodnocení a následné projekty. Jejich orgánům se pomůže poznat, kde se nacházejí slabá místa, a obdržet podporu, aby byla nalezena řešení a zvýšeno zabezpečení. Konečný výběr příjemců projektů a potřeb, které je třeba řešit ve vybraných zemích, se provede po konzultaci mezi prováděcím subjektem a předsednictvím, kterému bude nápomocen generální tajemník, vysoký představitel v úzké vzájemné konzultaci se členskými státy a s Komisí v rámci příslušné pracovní skupiny Rady. Tato rozhodnutí budou případně založena na návrzích prováděcího subjektu podle čl. 2 odst. 1.

5. Prováděcí subjekt

Prováděním projektů bude pověřena MAAE. Mezinárodní mise pro jaderné zabezpečení budou prováděny podle standardních způsobů operace pro mise MAAE, které budou provádět odborníci z MAAE a z členských států. Uvedené tři projekty budou prováděny přímo pracovníky MAAE, vybranými odborníky nebo smluvními partnery z členských států MAAE. V případě smluvních partnerů se opatřování veškerého zboží, stavebních prací nebo služeb prostřednictvím Mezinárodní agentury pro atomovou energii v rámci této společné akce provádí postupy stanovenými ve finanční dohodě s MAAE.

6. Třetí účastníci

Projekty budou financovány ze 100 % z této společné akce. Odborníci z členských států MAAE se považují za třetí účastníky. Své úkoly budou vykonávat podle standardních operačních pravidel pro odborníky MAAE.

7. Zvláštní podmínky pro uzavírání smluv a zadávání zakázek

V některých případech, aby se zlepšila bezpečnostní opatření pro jaderné a jiné radioaktivní materiály, například radioaktivní zdroje původně dodávané Ruskou federací, mohly by se zakázky na zboží, stavební práce a služby nabídnout dodavatelům a poskytovatelům v Ruské federaci obeznámeným s ruskou technologií.

8. Odhadované požadované prostředky

Príspevek EU zahrne hodnocení a provádění tří projektů popsaných v bodě 2.2. Odhadované náklady jsou tyto:

Hodnocení jaderného zabezpečení, včetně misí	160 000 EUR
Projekt 1	1 340 000 EUR
Projekt 2	3 400 000 EUR
Projekt 3	3 050 000 EUR

Navíc je zahrnuta zvláštní rezerva ve výši asi 3 % způsobilých nákladů (na celkovou částku 250 000 EUR) pro nepředvídané náklady.

9. Finanční referenční částka k pokrytí nákladů projektu

Celkové náklady projektu činí 7 703 000 EUR.
